

Manuál k aktivitě Pozorování chování

Charakteristika:

Aktivita pro pedagogy, která pomáhá rozvíjet dovednost „pozorování chování“ zlepšující komunikaci směrem k žákům, kolegům a dalším osobám, se kterými je ve vztahu. Používáním této metody se při řešení konfliktů a problémů s žáky eliminuje jejich vzdor a odpor. Osvojení metody přispívá ke vzájemné dobré spolupráci žáka a učitele a dává žákovi prostor pro adekvátnější reakce, než je vzdor nebo odpor.

Cíl:

Naučit se dovednost „pozorování chování“:
Umět nestranně pozorovat a popsat chování druhé osoby, tzn. komunikovat s druhými lidmi bez používání tzv. škatulek a nálepek. Tím se může významně eliminovat jejich vzdor nebo odpor při řešení náročných a problémových situací.

Velikost skupiny:

Aktivita je vhodná pro:

- 1) Jednotlivce
(samostatná aktivita)
- 2) Skupinu učitelů

Čas:

45 minut

Pomůcky:

Pracovní listy, psací potřeby.
Alternativa: Fotoaparát a mikrofon/anebo jejich obrázky

Postup:

Jednorázová aktivita, která může proběhnout kdykoliv, ideálně před začátkem školního roku.

Úvodní instrukce: *„Doplňte, jak byste popsali chování žáka, který je na pracovním listě v levém sloupci označen nálepkou.“*

Úkolem je tedy přeformulovat „nálepky“ v levém sloupci na „popis chování“ v pravém sloupci.

Před začátkem samotné aktivity je vhodné přiblížit úkol pomocí příkladů:

„Pamatujte, že chování je něco, co můžete vidět nebo slyšet. Jde o skutečný popis situace. Nálepky jsou naopak mnohdy spojené s hodnocením dotyčné osoby, anebo se soudy a předsudky. Je vhodné vynechat především v konfliktní situaci.“

Příklad 1:

Žák nespolupracuje. Chci ho napomenout, jsem s něčím nespokojený/á. Použiji nálepkou: *„Nikdy neposloucháš, co ti říkám!“*. Nálepka je pouze moje vnímání, takže mohu negativně ovlivňovat i vnímání druhého.

Příklad 2:

Řeknu kolegyni, že ta nová třída je „příšerná“. Kolegyně na svoji první hodinu v nové třídě půjde s předsudkem, že je třída „příšerná“, a přizpůsobí tomu své chování a komunikaci směrem k dětem.

V rámci skupiny je možné pracovat ve dvojicích, kdy dvojice společně tvoří věty.

V rámci skupiny je možné pracovat rovněž nejprve samostatně. Po ukončení samostatné práce následně každý účastník přečte všechny vlastní příklady. Poté probíhá skupinová diskuse o tom, co je přesný a nepřesný popis.

Ke společné diskusi lze využít i pracovní list, kde jsou vypracované návrhy řešení – je možné porovnat s vlastními popisy účastníků.

Varianty a komentáře:

K výkladu je možné rovněž využít názornou pomůcku fotoaparátu a mikrofonu: *„Když si představím, že bych danou činností fotil nebo nahrával (snímal) – podobně jako kamera nebo mikrofon – jak bych ji popsal?“*

Rizika:

Při vypracování úkolu je třeba dávat pozor na to, aby jedna nálepka nebyla nahrazena druhou.

Nepatří sem žádné předsudky, soudy, interpretace.

Vyhodnocení aktivity:

Efektivita metody se časem ukáže sama ve vztahu pedagog–žák.

Budou řídnout situace, kdy dochází ke konfliktům, hádkám, nedorozumění.

Úkol po ukončení aktivity (procvičování dovednosti):

Poslouchejte své okolí (ve škole, mimo školu...), jakmile postřehnete použití nálepky, pokuste se ji přeformulovat na popis chování.